

М. ГОРБАЧЕВ
ТК-нын Чингиз
тары.

МЕХАНИЗМЕРНИН АЖЫГЛАЛЫН КОНТРОЛГО АЛЫР

♦ ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ: отчёттар болгаш соңгулдалар ♦

Отчёт-соңгулдалыг хурал кылдыгын ажилдарын түнөөр, сорулгаларын тодаралар чылдын чутула хуралы болур. Орта белекел эки болза коллективтин ажил-инженерге хамаарышкан шийирлөө чогур айтырлар дугайында чутула хуралы болур. № 14 механизация оргелелинде чээрби ажит коммунистер бактап турар. Парторго секретары Н. В. Кузнецов айтканда бот-шутуучул хей. Санал бергешер, оргелелин, трестин ажилын экижир талазы-биле чидит шүтүмүлдү кыл-гар. Никитин-биле ажилда бар шаптаразыларын чыл-даганын хурал илередиң, ону ажит эртерини оруктары тодараткан.

Оргелес сес айларын туд-монтаж ажилдарынын кемчелерин планын 107,8 хуу күтүскен. Планда ажит 116 муң рубльдин ажилдары кылдыган. Эрткен чылдын бо үзүм-биле деңизер болза, кемчөөл 11,5 хуу эскен. Бо чылдын Кызыл, Ак-Довурак участоктары планын оонал-дарың ажит боттандырып келген. Ийи чыл бурунгаар 600 муң рубльдин ажилдары кылдып турган болза, ак 1 миллион рубльдин механизация ажилдары оонажып турар. Соңгу чыл чыда ажил-дал кылдышкын 10—12 хуу эскен. Келир беш чыда кемчөөл ийи катал эер. Ичкан-гаш ажилды боттуткучуун 8,6 хуу эстүер апар.

Объектилер тарамык, ажит нарын болгонда, партия ор-ганизациялары кол-кол адир-лөөгө кичигейни мөөнүн. Шинтирлпг участоктарын харымал турар коммуни-

терин сакалдарындан кан-дыг ажит кайы хире кыл-дыганын эскерип болур. Кол объекттер — панель бажың тудуунуң пети, № 12, № 3 чурттагга бажыңны, Садит министрствоууну болгаш Күрхандырылга комитетиниң баазалары, Чаа Шагаан-Арыг-нын объекттерин болгаш эске-даа тудулар үезинде ду-мааттыгын турар. Механизация кышкы үеде ажил-дарыңа белектер, оларын ажилдар объекттеринде белекел, калдар чет-келешкин, септелген, шпал-ры дөң шыкш чутула ай-тыртыларже коммунистер са-гын салып, өскелерге үлгөр-күргүчү хуулузгелгил.

Өске механизация оргелел-дери-биле дуржулга солчу-рун организастаан. Чолаачы-лар болгаш механизаторлар бригадалы катат керээлгил ар-га-биле ажилдап турар. Оон түнелсинде күш-ажылдын боттуткучуун 1,5 катал эскен. Чер ажилдарында брига-далар шунту чаа артаже шы-көө. Туд-монтаж ажилдары-ның чартык кеэни бригада керээл-биле ажилдап, пла-нын 108,5 хуу чедирген. Күш-ажылдын организаста-нын депшигелгил артызы 13 муң рубль камалганы бер-ген ады 18 ажит хууң ко-стаан. Мичалза-даа ажилды кемчөөл эвөөш, мый-бөөр чардыктары хей болгаш керек үстүп турарын хуула-га айткан.

Социалист чарышты ор-ганизастаар, удурут, хуу-лөөгө күсөөлсиниң контрол-дар ажит чамдык хожудайг участоктарже сагыш шоолуг салынганын четес бол-гаш сан-фактылар бадтыкп

турар. Бир эвес социалист хуулузгелде ажит шатыгын чидириниң прогударын 10 хуу кымырганындан эвөөжидир деп айткан турда, көргүчү экижир тудуу, улам куду-лаан. Сес айларда 250 киж-и хуу үстүгөн. Эрткен чыл-дын 39 киж-и хуу хей болган. Чаа Шагаан-Арыг-нын суургалыг край башкарыч-лары 93 прогуд кылган. Чер-ле суургалыг краир тур-рушкуну хей болган. Олар-нын чедиреп когаралы 12 муң рубль. Ургелсинде, ээ-и калканында, септер, эдер киж-и чогудан краир орта ажилдаан. Бүгү меха-низм сес айларда 642 хуу турушкунга таарышкан. Бир эвес оларын чеп ажит-лаан болза, 26 муң рубльдин ажилдары кылдынар. Кан-дыг кемчелер айданганмы? Турушкун дөң чүгө 2 ки-жидиң штраф төлөткен. Пар-торго Чаа Шагаан-Арыг-же юрум-чурум талазы-биле үнүшкүгүн хуулазы кыл-ган. Ында экскаватор, авто-край, аар край, бульдөөр башкарычлары чедипше-зи-биле, Кызыл участогуну ажилчыларын берип ажил-дап турар. Бажың кол-кол коммунистер чартык ай чок болганы-биле, ажит сандарып турар.

Бүдүргө даалгаларын ап көр болза, суургалыг кра-ир участогу күш-ажылды боттуткучуун кудулаткан. Оргелес сес айларда туд-монтаж ажилдарынын бот-уеиниң аартаткан. Хожу-дашкынын чылдаганын база партия организаста-нын кошкан кижилеринде деп болур. Ол хире хей про-гуд болур турда, улусчу ко-м

«Тыва» совхоз 1240 гектар черде тарва культуларын тарай. Сентябрь 27-нин бай-далы-биле Айлыг-Ой шад-дери таравын тавычалыг кестириниң доозуп турар. Оон иштинде 369 гектар тарав кызыл-тасты кестирип, ба-стырарын дооскан. Гектардан ортума-биле дөңүт 7,5—8 центер болган.

Совхозтун Теве-Халда төп шандында нитрат-биле 400 тонна ажит таравын чедир-ген, оон иштинде 278 тонна кызыл-тасты үзүмге уура-рылган арыткан, курдагып турар.

Айлыг-Ойда Гениадий Он-дарын удурутканы хову-тра-ктор бригадалыда шунту 24 киж-и ажилдап турар. Ында 8 комбайнынын ийиң чыттыр кестирини бо хунирде доо-зуп турары ол 6 комбайн та-вычаларын кедүрүп, басты-рары уламчылап турар.

Айлыг-Ойда бригада төвү таравыларын ажилдап, чурттаарыңа таарымчалыг кылдыр дөзөн. Механизатор-ларын обшестигеинде орунгар салган өрөөндөр арыткан. Кызыл-Булуңда телевизор, даалы, шыкш дөң ойнаар херекселер бар.

Столоваяда улуг лавар Елизавета Куулар, дузалык лавар Алай-Хавк Ховалыг олар кызым ажилдап тур-рарлар. Чунар-Бажың баа-бар.

Профэвилелдери: отчёттар болгаш соңгулдалар ИДЕПКЕЙН БЕДИДЕР

ВПСФ-тин Президиумунуң доктаалында дүштүр отчёт-соңгулдалыг хуралдар бо хунирде бистия республикаларын профэвилел организастаарында эртин турар.

Тудуг болгаш үдүттүр материалдарынын ажилдакчыларын проф-эвилел обком отчёт-соңгу-далыг кампанияны организастыг эртинери-биле тускай шинтирлпг хуулуз алган, президиум кежигүнерин тус-тус профэвилел комитеттерин-че харымсалгалыг кылдыр чоруткан. Профэвилел комитеттериниң даргаларын сургалдыг хуралдары бааа эртинер.

Ылангы профэвилел бот-утериниң идепкейин бидер талазы-биле айткы эртки чылды-на кедүрген турган. Бригада, эвөө бүр-үзүгө профэвилел боттуту тургузуп, боттуктор организасты-ларын сонган. Бо чылдын олар улам бажымын, эконо-мистин болгаш социал сорул-галарын шинтирлээрин идепкейи, кедүргелгил.

Эки арга-дуржулга оларда мөөнөттүгүн, Чижээ, Кы-амалдык «Тудуг электери» комбинаттын демир-бетон кы-зылар цегинин IV кезөө-ле профэвилел боттуту ор-ганизастаары крал башка-рыкчызы В. Н. Бочкарева чаткыс эвөө улаа соңгулдуг келген. «СЭП-тин XXVII съездинге — күш-ажылдык шалкын 27 декада» деп ло-зунуг социалист чарышка ажил-инженерин хаара тут-тушкан, боттү дүңгүтүндөн эки ажилдарынче оларын ук профэвилел боттутуң а-жылдарын мобилизастап тур-рар. Ында профэвилел кежиг-үнери партияны съезди-нинде алдар кылдыр бедит-кен социалист хуулузгелер-ин алган. Ычкангаш ажилды турушкуну чокка, чүгө эки шымарды кылдыр дөң проф-эвилел активчилери ону хуу бүтүр контролдар турар. Ча-рышты он хонуктап түнөөш, ону көскү кылдыр бижөөш стөндөгү азырын чуртукчан.

Чоюнта чаа профэвилел бот-тутуң отчёт-соңгулдалыг ху-ралында В. Н. Бочкарева өттөттү үеде кылган ажил-дын анализлөө, хуулуз алган шинтирлпг күсөөлсини кол-лективтин кежигүнеринге дымнаткан. Боттуктуң ийи-нчизы-биле четтин IV кезөөн бригада керээлгил бот-тутуң.

Олар чок кадыры-биле ке-лип чуртап, планын микта ажилдып, 18 тонна эки шы-пардыг медал совхозка бе-делеп бергешер.

Ычкангаш сый-хөө бол-гаш куржамгалал инспек-ция район төвүнчү албан организация черлериниң кол-лективтериниң аразында ча-рышка эки ийиригил.

Звено кежигүнери даанган ажилын кылдырдын аныг-да шийерге баа идепкейгил кир-жил турганар. Ылангы Эл-бер Куй деп черге машина-биле кескен хей сөгөн ажиларын удут шийергелгилге үш ко-нолур ажилдаш, 32 тонна чаагыз меде ситенин боту-п, сарааттаарын. Никитин-биле 50 тонна ситенин совхозка кылдып бергешер.

Звено кежигүнеринде ин-спектор Николай Чарышкы, агенттер Анатолий Шояков, Алдин-Оол Хертек олар эки ажилдашар.

Эки ажилдашын дөң сов-хоз дирекциязы оларын каш улаа шаңчыл-мактаан.

С. САЛЧАК.

БҮЗҮРЕЛ

«Сүт-Хал» районунуң Кара Маркс атыг совхозунуң хоочун чолаачыларын бирээ-чүн чолаачыларын бирээ-чүн Чаш-оол Лопсанович Ондар хамааржыр. Ол чыл санкинда-ла эки көргүдүгүн чедип ал келген. Эндизин ма-шинизмга камыг болуп, чо-гуур үезинде хынап көрүз, үзеп-чаап аа чорутуудан,

ДАГДЫНГАН ХЕРЭЭНГЕ ХАРЫСАЛГАЛЫ

Кызыл районда «Тимелег» совхозтун Кур-Чер суураа электри энергиясын четес ажиткан, ону харымал турар электрик харымсалга чок ажилдап турарын өөренип көргөш, ол ажилды экижир чорударын коммунист Алексей Самбуев Ондарга дагын, суурун электригине токубайлан.

Суураа чамдык кижилер бажынардында артык роет-каларын, лампочка точкаларын кирип, шын эвес артык чарыгалар кылды турарын Алексей Ондар эки билар.

Каным-даа ажилды да-гырга, ону негелдеинге че-дир күсөөлсини коммунист киж-иниң дорт хуулузгел деп чүгөни ол эки билар.

Суураа чамдык кижилер бажынардында артык роет-каларын, лампочка точкаларын кирип, шын эвес артык чарыгалар кылды турарын Алексей Ондар эки билар.

К. КАЛЫНДУУ.

Кызыл район.

дир. Ол дугайын хоочун чо-лаачы эки билар. Алаа көр-гүскен бузурелди шыныдып, улам кызып ажилдарын ол хуулузгел Ам ол Абазы, Кы-зыл, Чадааны, Ийе аразы-нын оруктарында дүн-дүн чок калдып турар.

О. АРАКЧАА.

Белорус ССР. Жоино хоорайда Белоруссиянын автомобиль заводунда «БелАЗ-75211» деп 180 тонна чүк сөөртүр самосвалдарын калбаа-биле боттутуп эгелзэн. Демир-оруктун үш егөөнчүлүгү сөөртүр даг перодаларын ол сөөртүр болур. Бүдүрүчүлүгүнүң талазы-биле даштыны машиналардан ол дугайын турар.

ЧУРУКТА: чаа машинаны элпеп турары. В. АЛЕШЕВИЧНИН ФОТОЗ.

СЭТА-нын фотохрониказы.

МУРНАКЧЫ БРИГАДА

СЭКП-нин XXVII съезди-нинге төлөтүп ууражыры дөң социалист чарышта «Тыва нөдүз тудуг» трестин № 741 КМК-ынын тудугу бригадалары идепкейгил кир-жил турар. Ында хоочун туд-жуп Кертик-оол Бүдүрүчү Ооржактын бригаданы эртен тос айларда туд-монтаж ажилдарынын планын че-дишкенин күтүскен.

Мурнакчы бригада шудуру ажилдашынын түнелсинде, мичиги объектилерин доо-зуп, ажилалта кириренин планын чогур хуулаан.

Чон ортузунга корум-чуруму бажылар талазы-биле административтик ор-ганизация чорудуп келген ажи-лымын дугайында райкүс-комунуң ийиңи херектер кил-дизиниң начальнигиниң ор-дакчызы А. Д. Салчак таныш-тыган.

Тыва АССР-нин алдарлыг мичиги Б. Салчак, чолаачы А. Сендажы, токар Ч. Авык, чолаачы М. Санчат, пенсоне-р Х. Ооржак, совхоз ди-ректору С. Селен-оол олар алаа санал берген. Санал бергешер Суг-Бажы суураа

ооладатпай, чедипкиниң күсөөлсин келген. «Шекер» совхозта 500 баш шээр малга кажааны, 3 чурттагга бажы-нын, «Ангаты» салбырынды пионер лагеринге столовазы ук бригаданын тудугуларын бо чылдын бирги чартында дугааган.

Бригада ийи эвөө болуп алган ажилдап турар. Кы-зыл-оол Ооржактын 14 киж-и составтыг эвөөсү 300 баш хойга кажааны тудуп доо-заш, «Хомч» совхозка үз-үзүп берген.

Кызыл-Мажалыкта бажы

баа нинти совхозта чедер-честерини шүтүмүлдүгү ээ-ү-биле алардып куталаан-ныр. Эки мичиги Суг-Бажы суурдан район төвү-биле бол-гаш эске-даа чедер-биле те-лефон харылдазынын бага-нын, суураа салыг хандыры-ганын, ону культуразынын чогур негелдег дүштүгүн турарын, чолаачылар аразы-нда күш-ажылдын сагылта-чу-румун хажыда ботт тавары-галар барын олар тодарыг-чижертке айтп леректе-нер.

Н. НАПТИЯ-ООЛ.

ОЛАРНЫҢ ҮЛҮҮ

Бай-Тайга районунуң сая-хөө болгаш куржамгалал инспек-циязы район төвүнчү албан организация черлериниң кол-лективтериниң аразында ча-рышка эки ийиригил.

Юрий КАЧНЕЛЬСОН, бессаламчы (ПМА).

АЙЛЫГ-ОЙ БРИГАДАЗЫНДА

отчёттар болгаш соңгулдалар

«Тыва» совхоз 1240 гектар черде тарва культуларын тарай. Сентябрь 27-нин бай-далы-биле Айлыг-Ой шад-дери таравын тавычалыг кестириниң доозуп турар. Оон иштинде 369 гектар тарав кызыл-тасты кестирип, ба-стырарын дооскан. Гектардан ортума-биле дөңүт 7,5—8 центер болган.

Совхозтун Теве-Халда төп шандында нитрат-биле 400 тонна ажит таравын чедир-ген, оон иштинде 278 тонна кызыл-тасты үзүмге уура-рылган арыткан, курдагып турар.

Айлыг-Ойда Гениадий Он-дарын удурутканы хову-тра-ктор бригадалыда шунту 24 киж-и ажилдап турар. Ында 8 комбайнынын ийиң чыттыр кестирини бо хунирде доо-зуп турары ол 6 комбайн та-вычаларын кедүрүп, басты-рары уламчылап турар.

Айлыг-Ойда бригада төвү таравыларын ажилдап, чурттаарыңа таарымчалыг кылдыр дөзөн. Механизатор-ларын обшестигеинде орунгар салган өрөөндөр арыткан. Кызыл-Булуңда телевизор, даалы, шыкш дөң ойнаар херекселер бар.

Столоваяда улуг лавар Елизавета Куулар, дузалык лавар Алай-Хавк Ховалыг олар кызым ажилдап тур-рарлар. Чунар-Бажың баа-бар.

Совхозтун хоочун комбай-нери Дадар-оол Ондарын су-ла бастырып турар комбай-нында кызыл туктугашты а-кан, ол дөзгө социалист чарыштын мурунку одуруун-да — тилеки болуп турары ол. Комбайнерлер Монгуш-оол Монгуш, Роман Сава, он ду-залакчыны анык ол Радион Ховалыг, улуг комбайнер Е-вений Каваа-Сарыг, оон эки 20 чыл ажит трактористеп турар Эртине Куулар (бо се-вола комбайнда) эки ажил-дап турарлар.

Комбайнар, машина-тра-ктор турушкун чок ажилда-рын слесарь-наадыг Кызыл-оол Ондар хандырып келген. Шанде тарва сөөртүрүн

контрразынны тудуун Кувю-каал-Ооржактын чөвтүо ийиңи шевелде ажилдары-га дугааган. Ында Татьяна Кертик-оолдун шевелдекчилер бригаданы шевелде ажил-дары баа доозарында чоокшу-лаан. Шевелдекчилер-биле черелештир ийи электрик-нарын кирирениде, сантехни-тер канализация, оолааг чет-келерин садырын бааа доозуп турар.

Тудугулар ук объектин кыска хуулаада доозарын шинтирлээш, демниг ажил-дап турар.

О. МӨНГЕ-БАИР.

ОТЧЁТТУ ДЫЦНААН

Ква-Хем районунуң Суг-Ба-жы суурунга болган хуралга районунуң күсөөлсиниң комитет-иниң ийи сессия аразында кылдып чоруткан ажилдары-нын дугайында өттөттү дым-наан. Ол талазы-биле илет-келди райкүс-комунуң даргасы Ч. А. Удубаева кылган. Рай-онунуң экономикаын бажы-лаар, чоңуң ажилдар хан-дырылганын улам экижидир дөң калдыг ажилдар кыл-дылганын баа чедир ший-ирлесе, кылаа чогур ажил-дар дугайында илеткелчи то-даргай айтп чуталаан.

Чон ортузунга корум-чуруму бажылар талазы-биле административтик ор-ганизация чорудуп келген ажи-лымын дугайында райкүс-комунуң ийиңи херектер кил-дизиниң начальнигиниң ор-дакчызы А. Д. Салчак таныш-тыган.

Тыва АССР-нин алдарлыг мичиги Б. Салчак, чолаачы А. Сендажы, токар Ч. Авык, чолаачы М. Санчат, пенсоне-р Х. Ооржак, совхоз ди-ректору С. Селен-оол олар алаа санал берген. Санал бергешер Суг-Бажы суураа

ооладатпай, чедипкиниң күсөөлсин келген. «Шекер» совхозта 500 баш шээр малга кажааны, 3 чурттагга бажы-нын, «Ангаты» салбырынды пионер лагеринге столовазы ук бригаданын тудугуларын бо чылдын бирги чартында дугааган.

Бригада ийи эвөө болуп алган ажилдап турар. Кы-зыл-оол Ооржактын 14 киж-и составтыг эвөөсү 300 баш хойга кажааны тудуп доо-заш, «Хомч» совхозка үз-үзүп берген.

Кызыл-Мажалыкта бажы

баа нинти совхозта чедер-честерини шүтүмүлдүгү ээ-ү-биле алардып куталаан-ныр. Эки мичиги Суг-Бажы суурдан район төвү-биле бол-гаш эске-даа чедер-биле те-лефон харылдазынын бага-нын, суураа салыг хандыры-ганын, ону культуразынын чогур негелдег дүштүгүн турарын, чолаачылар аразы-нда күш-ажылдын сагылта-чу-румун хажыда ботт тавары-галар барын олар тодарыг-чижертке айтп леректе-нер.

Н. НАПТИЯ-ООЛ.

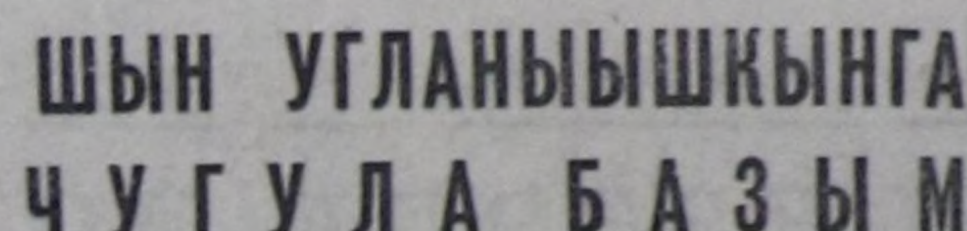
Юрий КАЧНЕЛЬСОН, бессаламчы (ПМА).

ШЫН

Бай-Тайга районунуң сая-хөө болгаш куржамгалал инспек-циязы район төвүнчү албан организация черлериниң кол-лективтериниң аразында ча-рышка эки ийиригил.

Юрий КАЧНЕЛЬСОН, бессаламчы (ПМА).

КОЛ АЙТЫРЫГЛАРГА ДА ЯНЫМЫШААН

3-кү арин-1985 ч. октябрь 3

